

Alguns geomètrids del Montsià: *Charissa assoi* (Redondo & Gastón, 1997), nou per a la fauna de Catalunya (Lepidoptera: Geometridae)

Francesc Vallhonrat

Museu de Zoologia, Apartat de Correus 593; E-08080 Barcelona.

Resum. Es donen a conèixer algunes citacions de geomètrids de la comarca del Montsià, procedents de la serra del mateix nom i del Parc Natural del Delta de l'Ebre, entre les quals *Charissa assoi* (Redondo & Gastón, 1997), que és novetat per a la fauna de Catalunya.

Abstract. Some Geometridae of the Montsià: *Charissa assoi* (Redondo & Gastón, 1997), first recorded in Catalonia. Some records of Geometridae of the Montsià mountain and the Ebro Delta Natural Park are presented. *Charissa assoi* (Redondo & Gastón, 1997) is recorded for the first time in Catalonia.

Key words: Geometridae, Lepidoptera, faunistics, Montsià, Catalonia, Iberian Peninsula.

Introducció

La comarca del Montsià agafa el nom de la serra que va del delta de l'Ebre al riu de la Sénia, paral·lela i tocant al litoral, situada a l'extrem sud de Catalunya. Constitueix una elevació brusca i individualitzada, calcària, d'uns 700 m, separada dels Ports de Tortosa per la vall d'Ulldecona. La vegetació és semblant a la de les parts baixes dels Ports, més degradada, principalment a base de màquia de garric i margalló. És una zona inclosa en el PEIN (Pla d'Espais d'Interès Natural) i gairebé gens coneguda des del punt de vista lepidopterològic. Una dada que podem donar del Montsià és la de l'eruga del geomètrid *Peribatodes rhomboidarius* (D. & Schiff, 1775) alimentant-se de galzeran (*Ruscus aculeatus*), planta que sembla que no havia estat registrada com a nutricia de l'espècie (Vallhonrat 1996). Al mig d'aquesta serra se situa Mata-redona, localitat on es van fer les prospeccions comentades aquí.

També donem unes citacions de tres localitats del Parc Natural del Delta de l'Ebre: els Ullals de Baltasar, la llacuna de l'Encanyissada i la platja del Trabucador. El delta de l'Ebre, tot i ser molt freqüentat, tampoc ha estat ben estudiat pel que fa als geomètrids i només se'n tenen citacions esporàdiques, per ex., a Orozco & Orozco (1986), on se citen tan sols cinc espècies de lepidòpters d'aquesta família, i a Dantart (1997), on se'n cita una, *Idaea saleri* Domínguez & Baixeras, 1992.

Material i mètodes

Les captures s'han fet a la llum actínica amb trapes de tipus Heath. Les referències geogràfiques de les localitats prospectades (localitat, municipi, UTM de 10 × 10 km, i altitud aproximada) són les següents:

Localitat	Municipi	UTM	Altitud
Mata-redona	(Sant Carles de la Ràpita)	31TBF90	550 m
Ullals de Baltasar	(Amposta)	31TBF90	4 m
L'Encanyissada	(Amposta)	31TCF00	3 m
Platja del Trabucador	(Amposta)	31TCF00	2 m

Resultats

Itame vincularia (Hübner, 1813). Mata-redona, 4.VI.1995.

Petrophora narbonea (Linnaeus, 1767). Mata-redona, 4.VI.1995.

Odontognophos perspersata (Treitschke, 1827). Mata-redona, 4.VI.1995.

Charissa mucidaria (Hübner, 1799). Mata-redona, 4.VI.1995.

Charissa assoi (Redondo & Gastón, 1997). Mata-redona, 1 ♂, 4.VI.1995.

És considerat un endemisme ibèric, no citat fins ara de Catalunya. Va ser inclòs originalment en el gènere *Gnophos* Treitschke, 1825, però, seguint Scoble (1999), hem preferit citar-lo com a pertanyent a *Charissa* Curtis, 1826. Aquesta espècie va ser descrita de Torralba de los Frailes (Saragossa) i citada també d'Albarraquí (Terol) i Sepúlveda (Segòvia), localitats situades al centre peninsular (Redondo & Gastón 1997 i 1999). La localització al Montsià, per tant, és una notable extensió de la seva àrea de distribució, en un ambient costaner, ben diferent de les localitats típiques. L'aspecte extern és semblant al de la seva congènere *C. mucidaria* (Hübner, 1799), molt comuna, amb la qual creiem que és possible que s'hagi pogut confondre fàcilment. Pot ser, doncs, que l'espècie estigui més estesa del que s'ha pensat fins ara, i probablement hauria d'habitar zones properes amb connexions biogeogràfiques amb el Sistema Ibèric, com els Ports de Tortosa.

Dyscia penulataria (Hübner, 1819). Mata-redona, 4.VI.1995.

Thetidia plusiaria Boisduval, 1840. Ullals de Baltasar, 16.VIII.1988.

Chlorissa viridata (Linnaeus, 1758). L'Encanyissada, 3.VI.1995.

Cyclophora puppillaria (Hübner, 1799). Mata-redona, 4.VI.1995.

Scopula marginepunctata (Goeze, 1781). Mata-redona, 4.VI.1995; Ullals de Baltasar, 16.VIII.1988.

Scopula minorata (Boisduval, 1833). Ullals de Baltasar, 16.VIII.1988; l'Encanyissada 16.VIII.1988.

Idaea incalcarata (Chrétien, 1919). Mata-redona, 4.VI.1995.

Idaea calunetaria (Staudinger, 1859). Mata-redona, 4.VI.1995.

Idaea elongaria (Rambur, 1833). Mata-redona, 4.VI.1995.

Idaea dimidiata (Hufnagel, 1767). L'Encanyissada, 16.VIII.1988.

Idaea subsericeata (Haworth, 1809). Mata-redona, 4.VI.1995.

Idaea cervantaria (Millière, 1869). Mata-redona, 4.VI.1995.

Idaea ostrinaria (Hübner, [1813]). Mata-redona, 4.VI.1995.

Idaea degeneraria (Hübner, 1799). Mata-redona, 4.VI.1995.
Casilda consecraria (Staudinger, 1871). Platja del Trabucador, 1.IV.1999 (J.J. Pérez De-Gregorio leg.).

Aquesta localitat és interessant perquè amplia la distribució de l'espècie, que només es coneixia dels Aiguamolls de l'Empordà i de les comarques occidentals de les Garrigues, Noguera, Urgell i Segrià.

Costaconvexa polygrammata (Borkhausen, 1794). L'Encanyissada, 3.VI.1995.

Gymnoscelis rufifasciata (Haworth, 1809). Ullals de Baltasar, 16.VIII.1988; l'Encanyissada, 16.VIII.1988; Mata-redona, 4.VI.1995.

Agraïments

A J.J. Pérez De-Gregorio per la cessió de material i a C. Coll per l'ajuda de sempre.

Referències bibliogràfiques

- Dantart, J. 1997. Dades per al coneixement dels geomètrids ibèrics (IV): *Eupithecia undata* (Freyer, 1840), espècie nova per a la fauna ibèrica i altres citacions interessants (Lepidoptera: Geometridae). *Treb. Soc. Cat. Lep.* 14: 115-135.
- Orozco, A. & Orozco, R. 1986. Contribució al coneixement dels lepidòpters de Catalunya. I: Delta de l'Ebre. *Sessió Conjunta Ent. ICHN-SCL 4*(1985): 73-83.
- Redondo, V.M. & Gastón, F. J. 1997. *Gnophos (Euchrognophos) assoi* sp. n. de la Península Ibèrica (Lepidoptera: Geometridae). *Zapateri. Revta aragon. Ent.*, 6 (1996): 155-162.
- Redondo, V.M. & Gastón, F. J. 1999. Los Geometridae (Lepidoptera) de Aragón (Espania). *Monografias SEA*, 3: 131 pp., 196 fig., 5 lám. Zaragoza.
- Scoble, M. J. ed. 1999. *Geometrid Moths of the World. A Catalogue*. 1: xxvi + 1-482 pp. The Natural History Museum. London.
- Vallhonrat, F. 1996. El geomètrid *Peribatodes rhomboidarius* D. & S. sobre galzeran (*Ruscus aculeatus*). *Bull. Soc. Cat. Lep.*, 77:26.

Data de recepció: 31 de març de 2004

Data d'acceptació: 26 de juny de 2004